

„EDINOST“
Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob torekih, četrtekih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za eno leto . f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece 3.— „ „ 4.50 za pol leta 6.— „ „ 9.— za vse leto 12.— „ „ 18.— Naročnine se plačujejo naprej na naročbo brez priložne naročnine se upravnostno odzira.

Pesamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 avt. izven Trsta po 4 avt.

EDINOST

Oglas se računa po tarifu v postu; za naslove s debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu alica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnine, reklamacije in oglase sprejema upravnštvo alica Molino piecole hšt. 3, II. nadst. Naročnine in oglase je plačevati loco Trst. Odprto reklama cije se preste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„Edinosti je moč!“

Ustava: vir narodnim preprirom v Avstriji.

V.

Vezni jezik.

V naslednjem poglavju se je obrnil pisec do jako koščljivega vprašanja.

Ako bi se namreč §. 19 državnih temeljnih zakonov tekstiral tako, kakor si misli on in kakor je bilo navedeno v zadnjem našem članku, prišlo bi neizogibno do čisto narodnih oblasti. Ker pa ni možno zahtevati, da bi na vsaki oblasti v državi morali znati vse jezike, ne bi bilo mogoče izogniti se potrebi, da se določi jezik, ki bi vezal te oblasti med seboj.

Pisec pravi, da tak vezni jezik more biti le nemški, a dokazuje potem na razsežno, da to ne določa Nemcem nikakega dobička, pač pa ostalim narodnostim. Kratki zmisel dolgega dokazovanja je ta: kakor nima Francozka nobene prednosti pred drugimi državami valed tega, da je francoščina mednarodno občevalno sredstvo, tako nimajo Nemci nikakega dobička od tega, da je nemščina vezni jezik med oblastmi države. Škoda za Nemce pa izvira iz tega, da se členi više razvitega naroda neradi uče manje razvitega jezika. Posledica čemu je, da tam, kjer treba znanja dveh jezikov, prihajajo do služeb sinovi nenemških narodnostij.

Na ta izvajanja piščeva bi se dalo govoriti mnogo, toda mi si hočemo dovoliti le par opazek.

V prvo bodi povdarjeno, da mi avstrijski Slovani se ne upiramo določenju nemščine kakor občevalnega jezika med oblastmi tam, kjer tako zahteva neizogibna potreba; upiramo pa se in se bomo upirali vedno, in s pogumom obupnosti proti temu, da bi se nemščina potom zakonodaje določila državnim jezikom. Upiramo se, ker vemo, da bi v državi, v kateri živi toliko razvitih in svoje narodne individualnosti zavedajočih se narodnosti, značilo določanje jednega jezika državnim jezikom le — nezmisel in krivico. Se svojo vsakdanjo prakso, se svojim postopanjem v parlamentu, se svojim stališčem, ki je zazemljemo nasproti vojski, kažemo mi Slovani ob vsaki priliki, da kraj vse svoje narodne zavednosti, ali če hočete, tudi občutljivosti in samoljublja, ne pozabljamo nikdar na interese ukupne države. Nemščini je pripoznano

neko posebne stališče, v kolikor je to stališče vzrastlo iz resnične praktične potrebe. Ali tega naj se ne zahteva od nas, da bi sami vzeli lopato v roko, da si brez vse potrebe izkopljemo svoj lastni grob, da bi vzeli sekuro v roko in bi jeli prav lastnoročno sekati zakonito podlago svojemu obstanku, da bi sami odprli vrata na stečaj posledici, da postanemo državljani II. reda. In to bi se zgodilo, ako bi privolili v zakonito določanje nemščine državnim jezikom. Za nas znači to življensko vprašanje, da se v temeljnih zakonih ohrani in varuje načelo absolutne enakopravnosti in enakoveljavnosti vseh narodov in jezikov. To načelo pa je nedružljivo s proglašanjem nemščine državnim jezikom. Kakor ni mogoče spojiti vode z ognjem, tako nemogoče je vzdržati pojm državnega jezika s pojmom narodne enakopravnosti.

Torej še enkrat: v kolikor zahteva resnična, praktična potreba, v to privolujemo radi in bomo privoljevali; preko te meje pa nikdar! Nikdar ne privolimo, da se v knjigo zakonov zabeleži kakov privilegij, kajti, kakor hitro bi privolili v to, raztrgana bi bila za nas dragocena knjiga, v katero je zapisano veliko in za srečen razvoj te države jedino možno načelo: narodne enakopravnosti.

Temu prepričanju se menda ne odteguje niti pisec mnogokrat imenovane brešure. Dasi se kaže do skrajnosti skrbnega za usodo in bodočnost Nemcev in njih „narodno posest“, vendar si ne upa ni on, da bi izustil besedi „državni jezik“, ampak govori le o veznem jeziku.

Še par besed o trditvi, da razna mesta in službe v državi imajo večinoma Nemci v svojih rokah; in to vsled tega, ker so večji jezikom.

Do neke mere je to res, kolikor se dostaje jezikovno mešanih krajev. Ali v dokaz, da Slovani kakor narodnost nimajo nikakega dobička od tega, hočemo zasukati trditve piščeve, kjer pravi, da se v Avstriji 18 let sem uraduje nemški proti Nemcem. Mi pa pravimo, da se v vsej dobi ustavnega življenja uraduje s pomočjo Slovanov proti Slovanom!! Sosebno nemškoliberalni zistem, ki je vladal skoro nepretržno ves čas, in čegar upliv občutimo tudi v današnjih dneh notri do kosti, je umel izbirati si slovanskih janičarjev!! Zlatnim nasmehom. „Zasluziti si moram kožuh, katerega mi je obljubil sodnik“.

„Milena, usmiljenje!“

„Ali si imel ti usmiljenje? Izročil si me sramoti; to je bila tvoja ljubezen“. Prijela ga je za rameni, hoteča ga pahniti v grob. Nesrečnež se je dvignil; pričela se je grozna borba. Zastonj se je trudil, da bi se rešil iz objema divjega stvora, kajti radi velike izgube krvi ni bil več gospodar svojim močem: zmaga je bila na Milenini strani. S kolenom ga je pritisnila na prsa, zroča vanj satanskim nasmehom. Čez nekoliko trenutkov se je podignila, ga prijala za lase in rameni ter ga vlekla tja proti grobu.

„Milena, zaklinjam te!“

V odgovor ga je sunila z nogo. Z drugim sunkom se je zvalil med mrtve. Še jedenkrat se je zravnal in, objemši njene noge, prosil za življenje, kar pa jo je raztogotilo še bolj. Lesketajočimi očmi je pograbila lopato ter pričela udrihati po njegovih rokah. Spustil jo je. Še jeden udarec in spustil se je zopet v grob. Čula je njegovo zdihlanje. Na lopato naslonjena in z desno roko o-

sti oni, ki poznajo ljute borbe med narodnim gibanjem in birokracijo v prvih letih ustavnega življenja, nam pritrdi, da so bili ravno uradniki slovenske krvi najzagrizeneji propovedniki germanizacije in najbolje disciplinovani bojovníki za nemški centralizem.

Nemško ljudstvo kakor tako morda res ni imelo dobička od tega, ampak dobro poznani židovski liberalni kliki je dala ideja borbe za nemško nadvladje v Avstriji dobrodošlo pretvezo, da so si ustanovili nekak monopol v državi, ki jim je donesal ogromnih dobičkov. Denimo torej, da bi se nemščina proglasila državnim jezikom in da pride zopet na krmilo ta požrešna, nikdar sita klika, čemu bi se imeli nadejati mi Slovani?!

To misel naj si razpleta dalje, kdor ima kaj razsodnosti in poštenja! Mi pa kličemo po svojem najboljem prepričanju in poštenju, da je v interesu materijalne blaginje tudi širših nemških mas in vse države, ako Slovani svojim zahtevanjem absolutne enakopravnosti gradijo barikade, proti možnosti, da bi kedaj še postali plenom one grde klike!

(Zaključek tega članka pride.)

DOPISI.

Iz Trsta. (Izv. dop.) (Še enkrat: Glas še o pravem času.) V takem njih stremljenju bomo vsikdar radi podpirali delavce, ker vemo, da so oni činitelj v našem narodnem življenju. Zahtevamo pa od delavcev, da spoštujejo čute naroda: da ljubijo našo vero in našo narodnost. Te besede čitali smo v „Edinosti“. Zapisali smo jih tukaj na prvo mesto, ker se bomo v svojem razmišljanju ozirali na nje. Dvakrat smo poslali po naši „Edinosti“ glas v tržaški slovenski svet, s katerim smo vabili tovariše, da bi se pridružili pevskemu zboru „Bratovščine sv. Cirila in Metoda“. In kaj smo dosegli? Malo da ne — nič! Izmej toliko tisočev v Trstu živečih Slovencev našlo se jih je le sedem, ki so nvideli, da mora imeti „Bratovščina sv. Cirila in M.“, kateri je namen, preskrbljevati tržaške cerkve se slovenskim cerkvenim petjem, močan zbor, ki se v potrebi lahko deli v več manjših zborov, posebe za popoldansko službo božjo. Močan zbor pa mora imeti mnogo pevcev. Za sopran in alt ima naš pe-

prta v bok je zrla v grob nekim nečloveškim zadovoljstvom. „Tako, sedaj si moj“, je spregovorila, plunila v roke ter pričela zametavati gomilo. Med tem, ko so padale zmrzle ruševine na njega, zapela je zopet ono grozno pesem:

„Dobro došel, ljubi gost,
Zemeljskih težav si prost....

Čuj, kako se dere vran:

Večen san, večen san!“

Njegovo ječanje je ni ganilo in ko je še jedenkrat zaprosil usmiljenja zadušnim glasom, odgovorila mu je bestijalnim smehom.

Postalo je tiho. Poslušala je nekaj časa, potem pa pokimala zadovoljno. Še nekoliko lopat zemlje in bilo je izvršeno — obsojen, pokopan. Potegnula je nekolikokrat iz steklenice in pričela kopati tretji grob.

Grozno je zvenela lopata in pesem:

„Čuj, kako se dere vran“

v temno noč; na izhodu pa so se prikazovali prvi jutranji žarki: blede in hladni, kakor obraz mrliča. (Zvršetak.)

PODLISTEK

3

Milena.

Pripovedka iz polske prošlosti. — Provela Serafina Juvanova.

„Valerijan!“ je vskliknila.

„Milena“, je zašepetal ustaš, „prosim te, za božjo voljo, reši me“.

„Bog te je dal v moje roke“, odgovorila je z neke mirnostjo, ki je bila groznejša, nego največa besnost, slična glasnemu trijumu nasitene osvete. „Ti si me izdal, sedaj si moj. Moli k Stvarniku, morda ti odpusti on; pri meni ni milosti“.

„Milena, mar si pozabila, kako neizmerno sem te ljubil?“

„Jaz ne, toda ti!... Kje so tvoje prisege? Ti si me onesrečil in potem zapustil... radi druge... Ne, ne, pri meni ni usmiljenja“.

„Ti me usmrtiš?“ šepetal je nesrečnež.

„Usmrtim? o ne“, sasmejala se je mrzlo, ne tako prezirno. „Storim jedino le svojo dolžnost: pokopljem te, kakor mi je zapovedala oblast“.

„Pokopješ? Živega?“ zakričal je Valerijan.

„Zakaj pa ne?“ je odgovorila Milena bru-

vovodja pevcev na izbero, saj si jih lahko odbere v šoli, kolikor jih hoče; ali drugače je s tenorji in basi. Kje hočemo dobiti teh?

Ljubljanski „Slovenski List“ je pisal o tem pred kratkim, naj bi naš pevovodja stopil v dotiko s pevci zunaj šole. Čemu to, saj imamo v šoli prostorov in vseh učil za pevske vaje, in v šoli nas poučuje tudi. Zakaj torej ne pristopi več pevcev v naš zbor? Kje so naši sodrugi, katere „Edinost“ nazivlje činitelje v našem narodnem življenju? Morda ne ljubijo le-ti naše vere in naše narodnosti? O, da, da! Pa kako? Nekoč je vprašal zaveden tržaški Slovenec svojega tovariša, je-li on člen „šolske družbe sv. C. in M.“. Na to ga je vprašal dotičnik, čemu bi mu bilo to? Da bi podpiral družbo, odgovoril mu je prvi. „Ha, ne podpiram jaz družbe dovolj? Tri otroke pošiljam v slovenske šole!“ In na tak način ljubijo naši ljudje našo vero, da zahajajo le k slovenski maši, in našo narodnost, da se le udeležujejo slovenskih vesellic. Sicer pa, kjer ni plačila, ali zadostnega plačila, kjer ni materialne koristi, tam je štrajk. In drugače tudi biti ne more, kajti živimo v dobi — zavednosti, enakopravnosti in enakoveljavnosti, kar pa ne velja samo pred svetom, ampak tudi v cerkvi, pred Bogom. Seveda je pisal nekdanji slavni Slomšek: „Kdor ima grlo, naj v cerkvi lepo poje; kdor pa nima grla, ta naj pobožno moli!“ ali danes, v dobi socializma, to ne velja več, kajti: enako delo, enako plačilo. Tega se zavedamo; to je edino pravično, to je lepo, blago in vzvišeno! Mož, ki nas je privedel do tega spoznanja, je več vreden, nego Kolumb, ki je našel Ameriko! Tako govore naši ljudje. To so, ljuba „Edinost“, činitelji v narodnem življenju.

Prijatelji! Hudo je naše pero; morda smo celo koga žalili s to pisavo. Ali ne moremo drugače, ko vidimo, kako tekate v seje socialistov, kako zgubljate čas in denar, a za vzvišeno stvar, za slovensko pesem, ki nas živeče v mesta polnem smešjav in tujinstva, spominja, bodisi v cerkvi ali zunaj cerkve, onih časov, ko smo bivali še v domači vasi med svojimi, ko naše srce ni še poznalo hudobnega sveta, ko smo težko čakali delopusta, da bi se zbrali, bodisi v cerkvi, bodisi pod vaško lipo, ter zapeli kakšno — slovensko pesem, ki nam je povzdigovala duha k Bogu, družila naša srca, da se je razlegala s hriba na hrib in proti nebu: „Čujte gore in bregovi, da sinovi Slave smo!“ Za takšno pesem, pravimo, nimate danes časa niti jedne ure ne v tednu. Rekli smo eno, dve, tri, pa ne receno nobene več!

Iz Prage, 27. oktobra 1897. [Izv. dop.] Častiti gospod urednik! Upam, da ta moj dopis ne bode romal v koš, dopis iz zlate Prage ob sreberni Vltavi. — Torej iz slovenske stolice avstrijske Vam pišem. Pa katere stvari naj bi se lotil najprej? Človek je res v zadregi. Tukaj v slovenskem središču, kjer se shajajo Rus in Poljak, Hrvat in Srb, Čeh in Slovenec v bratski ljubezni, je vse zanimivo. A Vas, gospod urednik, upam, bodo v prvi vrsti zanimala vesti, ki se tičejo nas Slovencev.

Slovenska domovina je letos poslala na tukajšnje visoke šole devet svojih mladih sinov. Štirje so pravniki, štirje modroslovci, a jeden se je posvetil slikarski umetnosti. Ta deveterica se zbira vsakega petka na prijateljskem večeru. Vsakokrat mora predavati kdo drugi. Po predavanju se seveda jako živahna in ognjena debata. Do sedaj je bil jeden tak večer. Predaval je pravnik D. o „političnem položaju Slovencev“. Njegova logična razprava je zelo zanimala vse poslušalce. Večkrat v tednu vadijo se tudi naši dijaki v petju, in upam, da dosežejo še veliko v tem oziru. Kar Vas gotovo bode tudi zanimalo, je to, da med slovenskimi dijaki ni nobenega krekarja. In to gotovo vsled upliva češkega dijaštva, ki je jako solidno v vsakem oziru in se tako bistveno razlikuje od nemških „buršev“, katerim je „suf“ prva stvar. Omenjam naj še, da je vedno našega slovenskega dijaštva v češkem literarnem in govornem društvu „Slavija“.

Še druge prijateljske večere imamo mi Slovenci v Pragi. Ti se vrše navadno dvakrat na mesec v kaki gostilni, kamor prihajajo vsi praški Slovenci. Tu se pogovarjamo pri izbornemu češkem pivu o domači in svetovni politiki, tu presojamo duševno stanje Slovencev in Slovanov v obče;

sploh: tu prihaja na vrsto vse, kar more in mora zanimati vsacega pravega Slovenca.

Za danes naj zaključim. Nadejam se, da Vas bodo zanimala nadaljnja poročila od tu. Ali obljubiti nočem ničesar, ker obljuba veče. Vendar Vam kličem, dragi mi gospod urednik: na svidenje, kakor hitro mi bo mogoče.

Na zdar!

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 30. oktobra 1897.

Državni zbor. Seja, ki je trajala 25 ur! Od četrtega večer ob 7. uri do petka zvečer blizu 8. ure. Takih sej ni poznal naš parlament dosedaj. Pa naj reče kdo, da ne delamo! Slava tebi, obstrukcijsko blagovestje! Tvoja je zasluga, da si naši zastopniki ne privoščajo več ni miru ni pokoja, ko treba delati za — blagor ljudstva!

Obstrukcija triumfuje! Večina ni dosegla svojega namena: v seji, ki je trajala 25 ur, ni prišlo do prvega čitanja o nagodbenem provizoriju. Večina je sicer hotela vstrajati še nadalje, ali predsednika sta izjavila, da taki napori presežajo njih fizične moči. Pa tudi stenografi so bili že obnemogli. Na njih veliko srečo se je seja proglasila tajno, potem ko je posl. Lecher okoli 10 ure dopoludne dovršil svoj 13urni govor! Mož je dovršil govorniško delo, kateremu bi težko iskali primere. Menda jeden sam tak slučaj je v zgodovini parlamentarizma. (Pokojni Parnell je jedenkrat govoril 18 ur v angleškem parlamentu.) Seveda so nemški prijatelji sedaj pa sedaj skrbeli za počitek s tem, da so mu posegali v besedo in sami govorili dolgo.

„Tu le nekoliko črtic o prizorih, ki so se vršili včeraj zjutraj med govorom Lecherja. Nemci so kričali: Doli s predsedništvom! Hudič naj je vzame! Ven z ministri! Prokleta taka vlada! Stenografi so ljudje, ne Poljaki! V tem je socialist Berner storil veliko delo za blagor delavcev: jel je peti po češki. Nemec Pommer je zakričal predsedniku: Suženjsko bitje! Vsi vskliki so bili seveda spremljani po ropotanju, razsajanju in raznih neartikulovanih glasovih! Ko je Lecher nehal, zaorili so mu Nemci svoj „hoch“, da se je stresala dvorana.

Na to je predlagal posl. Funke, naj se zaključi seja. Ker se je odklonil ta predlog, nastal je zopet peklenski vrišč. Slednjič se je stavil predlog, da se seja proglasi tajno in s tem so stenografi dobili dve uri počitka.

V tajni seji je govoril socialist Berner o vsem možnem, samo o stvari ne. Predsednik je slednjič zgubil potrpljenje in mu je vzel besedo. Generalnima govornikoma sta bila izvoljena posl. Daszinsky in Pfersche. Prvi je namenoma govoril tako tiho, da ga ni bilo niti čuti, a ko ga je pozval predsednik, naj vendar govori glasneje, jel je govornik psovati predsedništvo. Tudi to je delo za blagor delavca. Tudi govornik Pfersche se je vel tako, da so bili v tajni seji škandali huji, nego pa v javni.

Ob 5. uri in pol popoldne je začela zopet javna seja. Ker je posl. Kronawetter že v tajni seji stavil predlog, da se postavi v zapisnik, da je predsedništvo poklicalo na dnevni red posl. Daszinskega ter da se o tem predlogu glasuje po imenih, določili so, da se radi tega vprašanja snidejo v peavetovanje načelniki vseh klubov.

Baron Dipauli je podal izjavo, da je prišlo k njemu nekoliko gospodov iz manjšine, da bi posredoval med večino in manjšino radi gorečnega predloga. Potem je sledila zopet komedija. Posl. Kienman je imel besedo, a ni hotel začeti z svojim govorom, marveč je puščal, da so se njega somišljeniki prepirali s predsedništvom. Ko pa je slednjič predsednik dal besedo Poljaku Jendrzewiczu, zahromeli so Kienman in družba, da si ne dajo kratiti pravice. Ob vrišču in hrupu je govoril rečeni poljski poslanec. Le ta je rekel, da bode glasoval za provizorij iz ozirov na državno korist. Mož pa je bil toli — najiven, da je apeloval na patrijotizem take opozicije, da naj vendar iz zgolj taktičnih ozirov ne spravlja državo v tako nevarno položaje. Levica se mu je krohotala, desnica pa je ploskala.

Potem je prosil posl. Kienman, da bi se zaključila seja ozirom na veliko razburjenje in ozirom na izmučene stenografe. Podpredsednik Abrahamovič je izjavil, da je pripravljen ugoditi tej želji. Popred pa je hotel dati nekoliko pojasnila o vzrokih od-

stopa predsednika Kathreina. Glavni vzrok da je bil ta, ker je videl, da ne more voditi predsedniških poslov, dokler velja sedanji poslovnik. Potem se je zaključila seja, ki je trajala — 25 ur.

Urnebesni „helló“-klici so se razlegali po dvorani. Opozicija je za danes dosegla svoj namen. Dali se bode smejala tudi na zadaje, to je pa zopet drugo vprašanje.

K položaju. Danes bi prav za prav lahko opustili to rubriko. Kdor je prečital poročilo o predvčerajšnji oziroma včerajšnji seji zbornice poslancev, ta ima živo pred očmi dejstvo, da položaje je tako, da more priti do eksplozije sleherni trenetek. Ozračje je tako napolnjeno z elektriciteto, da mora počiti na jedno ali drugo stran. To je razvidno tudi iz današnjih dunajskih poročil. Zbescenost nemških obstrukcionista je akutna; tu ne pomagajo več ni dobrohotno postopanje, ni svež zrak, ni vsa skrb zdravnikov: tu more pomagati jedino le nasilni jopič.

V tem zmislu piše neki budimpeštanski list, da o svoji povrnitvi na Dunaj prinese cesar definitivno rešitev iz sedanjega neznoznega položaja. Kakova bode ta rešitev? V tem pogledu je zabeležiti danes dve nasprotujoči si vesti. Jedna pravi, da je ministerska kriza neizogibna, ker ni nade, da bi se vsprejel nagodbeni provizorij. — Druga vest pa bi značila, da partije nista zgubila grof Badeni in večina, ampak — obstrukcija. Včeraj se je namreč raznesla vest, da je grof Badeni dobil od cesarja brzojavko, v kateri Njegovo Veličanstvo čestita večini in se jej zahvaljuje na pridnosti in požrtvovalnosti za rešitev ukupnih stvari.

Tudi mi menimo, da je včeraj obstrukcija dosegla le vspeh fizične moči, ker je le naravno, da predsedništvo ni moglo vstrajati dalje v takih fizičnih in moralnih naporih. V moralnem pogledu pa stoje stvari drugače. Znamenja kažejo, da trezneje liberalne kroge že spreleta strah radi tega, kar lahko pride. Obstrukcija je že zgubila pol partije v tistem hipu, ko so jej Madjari obrnili hrbet, a sedaj so jeli pomišljati tudi liberalni krogi v gosposki zbornici. Trije odlični člani liberalne stranke v gosposki zbornici so prišli včeraj — in sicer po predidšem sklepu stranke, — v zbornico poslancev, da bi uplivali na obstrukcionista, da bi le-ti ne preprečili vsprejema nagodbenega provizorija z Ogersko. Prihodnja seja — ki bode menda v četrtek — pokaže, kaj in koliko so opravili gospodje. Le to jedno naj si zapomnijo obstruktionisti, da bi eventualni odstop grofa Badenija ne značil še njihove zmage.

Različne vesti.

Dies irae? Bilo je meseca marca leta 1897. Množice so se gnetle po ulicah, okna so blestela v nebrojnih lučicah, srca so kipela v radosti, transparenti v živih barvah so oznanjevali, da je došel dan slave, dan zmage, odrešenja dan. Na tisoče ljudi je pozdravljalo odrešenike urnebesnimi eviva-klici. Bil je to dan blaženja, katerega bodo pomnili še pozni redovi.

Strt je bil sovražnik in domovina je postala sama svoja. In odrešeniki so delali obljube na obljube in ljudstvo je verjelo, da bodo novi tribun prenašali gore in vriskalo je. Premaganim pa je donel na ušesa od vseh strani grozen: Vae victis! Gorje!

Tako je bile v marcu. In kako je danes? Tribun so šli na „delo“, toda pričakovana blaženstva niso došla. Pač pa je došlo nekaj drugega: prepričanje, da odrešeniki so čisto navadni ljudje in politiki, nekoliko slabši, nego so bili predniki. Na „delu“ se je tribunom nekoliko pridvignila toga in čisto priprosto oko je zapazilo takoj, da je pod togo nekaj, ker je prav podobno politički komediji.

In množice ne vriskajo več! In odrešeniki ne obljublajo več! Pač pa se širi glas, da bi radi odšli s pozorišča, ker so jim sporočili tja gori, da se bliža dan jeze! Dies irae! Mesto vsklikov jim pripravljajo baje: sikanje in žvižganje. Kolika sprememba! Tribun so si v laseh med seboj in slavna publika na mestni galeriji zasmehuje tržaškega župana in „Indipendente“ pošilja brzojavke nemškemu Wolfu ter proklinja — lastne tribune.

Dalje v prilogi.

Tako so izvedeli tudi italijanski poslanci, kako se godi onemu, ki gradi ljudstvu Potemkinove vasi.... kdor obeta več, nego more dati. In oni so obetali in vzbujali nade, ki se ne morejo uresničiti nikoli. Ljudstvo se čuti prevarjeno. To vzbuja jezo. In jeza sili na dan.... Dies irae!

O pojavih in polemikah v laškem taboru prihodnjic kaj. Ti pojavi so nam v tolažbo. Mi, ki smo bili baje strti v prah, mi, katerim je gromel: Vae victis! mi stojimo tu, v prejšnjem siromaštvu sicer, ali v prejšnjem poštenju in prejšnjem ponosu! Oni pa nam nudijo sliko razdejanja, propadle slave. Toga visi razcapana s pleč doli in izpod toge gleda... Da, to so znamenja, da je prišel — Dies irae!

Nekoliko odgovora „Triesterici“. Spoštovani nemški list nam šteje v zlo naše opazke o dogodkih na slavnosti „Direttissime“ iz Trsta v Benetke. Pravi namreč, da to mora biti znano slehernemu, ki le količkaj pozna pravila etikete, da je povsem pravilno, ako se je napivalo najprej italijanskemu kralju in potem še le našemu cesarju. To pa zato, ker se je slavnost vršila na avstrijskih tleh in treba dajati gostom prednost. Ceremonijel da se je določil že vnaprej. To se je godilo, o tem da je poročal tudi korespondenčni biro, torej tudi ni zamolčal ničesar.

Primerno skromnostjo in pravo hvaležnostjo vsprejemamo lekcijo, ki nam jo je tu dala tržaška „Triesterica“. Morda res nismo dovolj podkovani v stvarih etikete. V opravičenje svoje nevednosti pa bi navedli lahko, da so malce krivi na tej nevednosti upravi isti krogi, katerih menenje ima svojo domačijo v predalih „Triesterice“, isti krogi, ki ne poznajo nikdar slovanskega časopisja, ko se vrše take in slične slavnosti, ki so v zvezi z dogodki, do katerih so pripomogli tudi slovanski žepi! Take slavnosti, na katerih bi se morli tudi mi nekoliko seznaniti s pravili etikete, poznamo mi — parlje med avstrijskimi novinarji — le iz pripovedek družih ljudi.

Nepoznavanje etikete na naši strani je torej opravčeno kolikor toliko.

„Triesterici“ smo torej hvaležni na podani nam lekciji. Le škoda, da ista ni razsežnejša. Škoda res, da se bavi le s postranskimi stvarmi in pozablja na jedro. Mi nismo rekrimirali radi tega, ker se je najprvo napilo italijanskemu kralju, nismo se spodtikali na zdravilci laškega zastopnika našemu cesarju — saj je niti ne poznamo, ker je listi niso objavili —, in korespondenčni biro smo brsknili le tako mimogrede, ker so tako storili pred nami tudi nekateri drugi listi, sosebno praška „Politika“. Pritoževali pa smo se — in to pritožbo vzdržujemo v polni meri tudi danes — proti načinu, kakor so poročali italijanski listi o tej slavnosti. In med temi listi je bil tudi goriški „Corriere“, ki ima dobrih prijateljev v jako dobrih — goriških hišah! Spodtikali smo se, ker se je zdravilca italijanskemu kralju podajala doslovno in s primerno stilistiško garnituro, dočim so zdravilci našemu cesarju posvetili le par vrstic in — da ne rečemo huje — z čudno opazko: era applaudito pure! Ta „pure“ je zlata vreden, pravi komentar duhu, ki veje po izvestnih uredništvih. Kako milostno: na avstrijskih tleh so sprejeli pohvalno „tudi“ zdravilca na avstrijskega cesarja. Hvala lepa na taki milosti.

To smo v glavnem hoteli konstatovati v svoji notici; ako pa nam je ušla kaka beseda, ki je izvirala iz nepoznanja etikete, potem pa prosimo za zamero. Mi smo zadovoljni, da smo v glavnem dali izraza svojemu — avstrijskemu mišljenju.

Toliko v pojasnilo „Triesterici“.

Slavnost odkritja nagrobnega spomenika pok. Dragotinu Martelancu. Danes ob 8. uri zjutraj se je vršil prvi del te ganljive slavnosti. Darovala se je namreč maša za dušnico za pokojnika. Pred mašo sta pela župnika Černe in Martelanc oficij za pokojnike. Svečano črno mašo je daroval domači gosp. župnik Černe, dočim je gosp. župnik Martelanc čital tiho mašo na stranskem oltarju. Na sv. maši je izborno pel mešani zbor pevskega društva „Adrija“, sosebno so se odlikovali ženski glasovi. Sredi cerkvi je stal zelenjem odičen katafalk, okolo katerega so gorele sveče. Udeležba je bila mnogoštevilna iz vseh slojev ljudstva. Med navzočimi smo zapazili tudi dičnega

prvaka našega, gospoda Ivana Nabergoja, poslanca Dolenza, predsednika pol. društva „Edinost“, g. prof. Mate Mandiča z odbornikom Turkom, odlično rodbino dr. Pertotovo in mnogo drugih rodoljubov iz Trsta in okolice.

Po maši je pela „Adrija“ Rizzijev krasni Miserere, seveda v slovenskem jeziku, na kar je sledilo blagoslovljenje katafalka.

Sploh je dokazal že ta prvi del slavnosti, kako ganljivo-hvaležen spomin hrani ljudstvo pokojnemu, nepozabnemu Dragotinu.

Ozirom na jutranjo veselico opazimo, da se bode vršila na vrtu, ako bode vreme tako ugodno, kakor je bilo danes. Vse kaže, da bode udeležba ogromna.

Mestni svet tržaški je imel sinoči svojo XXV. javno sejo. Poročilo smo morali odložiti za prihodnjic. Le toliko naj povemo že danes, da se je takoj začetkom seje oglasil svetovalec Ivan Goriup ter je izjavil, da že odgovori na račune mestnega knjigovodstva, po katerih je imela občina v letu 1896. okolo 150000 gl. zgube z okolico. Odgovori, čim se oni računi objavijo v tisku. Mi smo bili pripomnili takoj, da smo radovedni, kako so se sestavljali tisti računi.

Opazka k popravku gosp. okrajnega glavarja v Kopru. V izdanju za minoli torek smo priobčili popravek gospoda c. k. okrajnega glavarja ozirom na našo vest, kako je gospod glavar Schaffenhauer-Neys zavrnil neko deputacijo pomjanskih občanarjev.

V zaključku pravi gospod glavar doslovno: „O predpisanih potih za vložitev takih protestov pa se ne more govoriti; razume se samo od sebe, da se imajo protesti uložiti pri oblasti, na katero so nastavljeni in katera jih ima rešiti“.

Ta trditev gospoda glavarja se nam zdi jako čudna. Mi se jej čudimo zares. Tu nam je povedanega nekaj čisto novega. Je že res, da se dogaja v vsakdanji praksi, da se tu pa tam ulagajo pritožbe naravnost na višo oblast; ni pa res, da je predpisano tako. Kolikor poznamo mi predpise, se imajo pritožbe ulagati na prvi instanci in te poslednje jih morajo tudi vsprejemati. Ako smo v zmoti, prosimo, da nas poučite, da se ne utrdi še bolj v nas prepričanje, da je gospod okrajni glavar v Kopru res jako nesrečen v svojih — popravkih.

Spremembe v pravosodstvu. Pravosodni minister je premestil sodnijska pristava Rudolfa Ferfoglio iz Buj v Gradiško in dr. Emila Spira iz Gradiške na deželno sodišče v Trst; nadalje je imenoval sodnega avskultanta Silvija Tujaha pristavom v Bujah in avskultanta Caharija Petrisa pristavom v Pazinu.

Občinske volitve v Buzetu. Iz Buzeta nam javljajo: Danes smo dovršili volitve za II. razred. Voljeni naši brez nasprotnih kandidatov. Živio! Slava zavednim volilcem.

Tržaška odvetniška zbornica proti togi. — Današnja glavna skupščina takajšnje odvetniške zbornice sprejela je predlog delegacije, katera se je izrazila proti togi z 21 proti 13 glasovom.

H kadidatni listi, ki smo jo priobčili za volitve v učeštvo zavarovalnice za slučaj nezdov v Trstu, je še dodati: V predstojništvo voli vsaka kategorija za-se, v razsodišče pa volijo podjetniki vseh šestih kategorij skupaj in isto tako delavci vseh šestih kategorij skupaj.

Prinos k ravnopravnosti na sodišču. Pišejo nam: Često se dogaja, da stranke dobivajo nemške ali laške odloke tudi v slučajih, ko so bile prva in naslednje vloge strank sestavljene v slovenskem jeziku. Vse se je vršilo lepo slovenski, kolikor se dostaje vnanjega poslovanja in nikjer ni bilo videti nikškega povoda ali pretveze, da bi moglo ali moralo sodišče izdati neslovenski odlok. In ventar: povsem nenadejano so položili stranki na mizo — neslovenski odlok. Kako prihaja to?! Čisto jednostavno. Siromak sodni sluga mora dati povoda, da se razveljavljajo vse pravice stranke, da se mora občeavati znjo v jeziku, v katerem je ona sestavila ulogo.

Recimo, da se je uročila tožba ali prošnja za eksekucijo. Seveda v slovenskem jeziku. Recimo nadalje, da slega v prvem slučaju ni mogel dobiti nasprotne stranke ali katere priče, v drugem slučaju pa je izvršil rubežen. V obeh slučajih mora poročati sodišču o tem. Poročila sluga pa spadajo baje v notranje poslovanje sodišča in to poslo-

vanje se mora vršiti — nemški. Sluga je torej sestavil svojo nemško ulogo. Ker pa je sodišče obvezano reševati vloge v tistem jeziku, v katerem so bileložene, napravi na nemško vloge sluga tudi nemško rešitev za — stranko. Tako se je nemščina srečno utihotapila tudi v vnanje poslovanje sodišča, v spise, namenjene stranki, ki je uročila slovenko ulogo.

Temu treba od pomoči, sicer ostanejo iluzorični vsi ukazi, da se slovenske stvari morajo slovenski reševati. Označeno pretvezo treba odpraviti. In ta nedostatek je tudi jeden glavnih vzrokov, da Nemci toliko rohne proti jezikovnim naredbam, v katerih je določeno, da se mora tudi notranje poslovanje sodišča vršiti v češkem jeziku, v kolikor je bilo isto prouzročeno po vnanjem poslovanju, po čeških ulogah strank. V gori navedenih slučajih ne bi trebalo torej drugzega, nego da sluga napravi svojo poročilo v jeziku vloge in ustreženo bi bilo zakonu in predpisom.

Popravek. Prejeli smo in objavljamo: Slavno uradništvo! Na podlagi §. 19. tiskovnega zakona zahtevam, da se objavi v „Edinosti“ sledeči popravek na notico „Delavska zavarovalnica“ i. t. d. v „Edinosti“ št. 129, 29. 10. t. l.: Neresnično je, da bi bil jaz na shodu v Ljubljani zaradi volitev v delavsko zavarovalnico govoril o gotovej zmagi, pač pa je govoril o takej g. Štefe, kateri me je interpeliral, namreč za svojo „krščansko socijalno“ stranko. Cela notica proti meni je torej na podlagi neresničnega poročila „omenjenega gospoda.“ Spoštovaje Ludovik Zadrnik.

Gospodu Vladimiru Levcu v odgovor. Izvedela sem, da v 128. št. „Edinosti“ (v torek zvečer) trdi neki g. Vladimir Levce, da bi jaz bila napisala ono polemiko proti njegovemu članku: „Jardič in parket“, ki nosi podpis „Starina“.

Temu nasproti izjavljam, da dotičnega članka niti čitala nisem, tem manj pisala, kakor mi tudi pisec „Starina“ znan ni. Gospodu Vladimiru, kakor bodočemu učenjaku bi priporočala, da predno kaj trdi, naj se prej dobro pouči, o kom ali o čem da govori.* „Rodoljubkinja“

*)Potrjamo, da dotičnega članka ni pisala ženska roka.

Onim ki se žele učiti stenografije. Ker se je od več strani izrazila želja po pouku v slovenski stenografiji, izjavljam, da sem pripravljen poučavati v tem znanju v večernih urah ter vabim vse one, ki bi želeli udeležiti se pouka, naj se blagohotno prijavijo pri meni, bodisi pismeno (ulica Molino piccolo št. 3), ali pa ustmeno. Takoj, ko se prijavi primerno število, prične se pouk.

Josip Prunk.

S Krasa nam pišejo: Minoli torek imel sem opravila na c. kr. okrajnem sodišču v Sežani in mi bilo žal, da sem tja šel, kajti tako sem izvedel, kako meso moramo jesti mi Kraševci.

V neki pravdi proti nekemu mesarju, bila je namreč priča zaslišana, katera je izpovedala, da je ta mesar kupoval bolno živino in da je za nakup take bolne živine obljubil mešetarju polovico dobička, kateri da je bil precej velik, ker je on bolno živino naprej prodal za dobro.

Tožitelj v tej pravdi je še povedal, da se je na pr. kupila krava, seveda bolna, za 10 gl., (reci celih deset gl.) in da se je potem prodala za petdeset gold.

Poslušalci so kar strmeli, ko so čuli o tej lepi tigi vni in so se prašali, kako je mogoče, da kaj takega dopuščajo v to poklicani organi.

Kraj in imena zamolčimo za danes.

Kako se godi Avstrijcem ob italijanski meji. „Soča“ piše: Neki kmetovalec iz marijacejske duhovnije nam poroča: Štefan Irončič, kmet v Loviščih (pod Marijacej) je peljal 25. t. m. voz oglja čez državno mejo, kakor delamo vedno, ker na avstrijski strani še ni ceste. Do italijanske ceste pa je tolik klanec, da je imel vprežen par volov in konja; za pripravo pa si je vzel dva vola Štefana Markiča. Doslej pa je bila vedno navada, da smo jemali na laški strani „boleto“ le za svoje vole in konje, ne pa za one, ki so za pripravo in se vedno vračajo z vrh klanca domov čez mejo. Tudi Irončič je dobil tako „boleto“ po stari navadi; do laške „dogane“ je le 10 minut hoda, a Irončič je moral čakati cele tri ure, predno jo je dobil. Ko je pripeljal čez mejo, sta stala ondi italijanski financ in nadzornik iz Čedad. Zahtevala sta „boleto“ in nadzornik je

opomnil, da je boleta le za par volov, vprežena sta pa dva para. Ironiče je povedal, kako je bila doslej navada, in dostavil: „ako ni kaj prav, se raje vrnem“. — Nadzornik pa je dejal: „avanti, avanti!“ (naprej naprej!) Ko je pa prišel z vozom vrh klanca in je hotel vprežena vola poslati nazaj, potegnili sta financarja samokres in tirala ju naprej. Vole so odgnali na „dogano“ v Ibani poleg Mirnika, Ironiče, njegovega sina in 76 let starega Markiča pa so zagnali v zapor v Čedad. — Zdaj je naperjena proti njim kazenska pravda; naši imajo za zagovornika nekega odvetnika v Vidnu.

Ubogi ljudje si ne znajo pomagati. Naznanjamo to reč javnosti, morda se je oklene tudi naša politička oblast; vsekakor bi bila umestna točna preiskava od strani c. kr. okr. glavarstva goriškega.

Taki so sadovi, ker nimamo državne ceste v dolini obmejne reke Idrije. Isti poročevalec nam je tudi zatrjeval, da laški „brigadirji“ na dogani grdo psujejo Slovence in Avstrijo in se hudujejo na vedne „seccature“ od naše strani.

7 laških otroških vrtov. „Soča“ toži, da goriški Lahi odpre dne 4. novembra že 7. laški otroški vrt. Dejstvo, da tudi Slovenci doprinašajo svoje žrtve k tem „vrtom“ s tem, da nosijo svoj denar laškim trgovcem itd. ter podpirajo denarno svoje nasprotnike, je zares skrajno razžaljeno za slovensko prebivalstvo in čas bi bil, da Slovenci v Gorici in okolici pridejo do popolnega spoznanja.

Gosp. prof. Stritar je za mohorjevo družbo zepet priredil leposlovno zbirko, obstoječo iz domačih pesmij, dveh igrokazov in jedne povesti ki ima iziti v podobni opravi, kakor svoj čas po vsem Slovenskem dobro znana „Pod Lipo“, katero je priredil tudi g. prof. Stritar.

Slovenski obrtniki v Celji se prav hrabro gibljejo. Letos se je pomnožilo njihovo število zopet za nekaj novih domačih tvrdk. To je odgovor germanski brezobzirnosti. Dobro bilo! Malo Celje živi od dežele in dežela je slovenska. Kaj jej mari nemštva strast?!

Spomenik cesarju. Iz Budimpešte poročajo, da je raspsel komitat Szolnok-Doboka okrožnico na vse ogerske komitate s pozivom, da bi se nabral narodni dar za stavbo spomenika cesarju. Ta spomenik bodi najmanj enajstih poleg onih, ki jih da postaviti Nj. Veličanstvo desetorici junakov iz zgodovine Madjarov.

Serenada Alboriju. V petek zvečer je mej obhodom po mestu obstala vojaška godba pešpolka štev. 97 pred hišo, v kateri biva te dni novoimenovani FZM., nj. ekscelencia baron Albori ter mu je priredila podoknico. Godba je igrala tudi ono nj. ekscelenci najbolj priljubljeno pesemco „St. Lucia“.

Parlamentarni golaš. Pod tem naslovom bi lahko napisal človek karakteristično črtico z ozirom na zadnjo 25urno sejo v državnem zboru, med katere so poslanci morali ležati in dremati po klopih in po — tleh ter da so morali biti lačni, ker pred jutrom ni bilo dobiti golaža — seveda, a „resnobni so dnevi“ in tu ni, da bi se človek šalil in smejal.

Potres na Češkem. V severozahodnem kotu Češke so imeli v ponedeljek 25. t. m. ob 3. do 5. in 6. uro zjutraj več potresnih sunkov, ki so povzročili sicer veliko strahu, a ne mnogo škode. Potres se je ob 8. uri 45 minut zvečer ponovil ter je bil najmočnejši. Vse je bežalo. Vso noč so se ponavljali sunki in tudi v terek se je še zibala zemlja.

Umrljivost v Trstu. Od nedelje 17. t. m. pa do sobote 23. t. m. je umrlo v Trstu vsega skupaj 64 oseb in sicer 33 moških in 31 žensk, mimo 74 v istem tednu lanskega leta. Od teh je bilo starih 15 po 1 leto, 5 po 5 let, 6 po 20 let, 5 po 30 let, 3 po 40 let, 13 po 60 let, 15 po 80 let, in 2 čez 80 let. Povprečna umrljivost tega tedna znaša 20:3 pro tisoč. Uzroki smrtim so v prvi vrsti pljučnica pri 12 osebah, boleznii sopnih organov 9, enteritis 3. Umrljivost minolega tedna letos je torej izdatno milejša, nego je bila lani, kar pa je najbrž le goli slučaj.

Wolfove dopisnice. Tudi nemški Celjani so priredili ilustriranih dopisnic. Založili so slikane dopisnice s podobo kričača Wolfa, ki na sliki stoji — za plotom. To so pa pogodili, da niso mogli bolje.

Bedna Grška. Beda v Grški in zlasti na Kreti raste. Zima nastopa in ljudstvo nima na otoku skoro kaj jesti, ne kam položiti glave. Vse je uničeno, razdejano. Posledice vojne se kažejo v vsem svojem strašnem obsegu. Grški duhovniki že potujejo po Evropi, da nabirajo darove za bedne Krečane. Nas tare dovolj lastna beda, vendar ne moremo zapirati rok revežem, ki trpe to bedo valed homatij na Vzroku.

Slike iz življenja.

IV.

Na grobeh.

Vsako leto jedenkrat je prišel na njegove gomilo, ker tako mu je obljubil v onem trenutku, ko sta si poslednjikrat segla v roke, ko je jemal slovo od sveta, prijatelj Rajko.

Ravno deset let je od tega in danes je zopet tisti strašni dan, ko izpolnjuje dano obljubo, ko pretresa njegovo dušo neopisna bôl, ko se odpira z nova nikdar zaceljena rana njegovega srca.

Proti večeru je že, ko sloni ob Rajkovem kamenu zvesti Stojan. Solnce zahaja v daljavi za morjem in neprijetna sapa brije preko grobovja. Toda njemu ni mari vsega tega, njegove misli so pri njem, ki počiva doli v grobu. V duhu se pogovarja z njim in zdi se mu, kakor bi prijatelj v gomili šepetal hvalo na izpolnjeni obljubi.

Zamislil se je; spomin mu uhaia v prošlost nazaj, v one dni, ki so vrezani v njegovo dušo s krvavimi črkami.

Narodna mučenika sta bila oba.

Zavoljo svoje zvestobe rodu in domovini sta morala prebiti neznosno bôl, grozno krivico, vendar hujsje gorje je zadelo njega, Rajka, ker je bil nepreviđniši.

Bilo je za dobe, ko sta bila na gimnaziju, notri v tužni Primorski. Strašno je hrulo morje političnega sovražtva okoli njiju in okoli njih, ki so se javno priznavali Slovani. Da, mučili bi jih bili, fanatiki, in uganjali krvave orgije z njimi, ako bi bi se prav malce ne bili bali avstrijskih zakonov, katerim vendar ni uteči tako lahko. A ker niso smeli, ker si niso upali dati duška svoji strasti, proganjali so jih skrivaj, kolikor so mogli.

Stojan in Rajko sta ustanovila med slovenskimi dijaki nekako tajno slovensko zvezo, v kateri so se shajali skrivaj in delali načrte za bodočnost naroda, za katero hočejo delati vsi, kadar pridejo v življenje.

Zaradi tega, ker se je moralo pričakovati ravno od d jakov, da se bodo nekoč prištevati inteligenci, voditeljem naroda, radi tega so jih preganjali na vse kriplje in jih hoteli uničiti, ako bi se le dalo. Vohali so po ogleduhih in ovađuhih za njimi, da bi našli kakega ozroka za ovađbe, ki naj bi uničile njih bodočnost.

Vsi so bili radi tega zelo oprezni, le Rajko je bil predrzniši. Ni se bal javno delati pikrih opazk glede na-protnikov in v „zvezi“ je govoril zelo ostro. Razvijal je načrte, kako jim priti do živega, da so se tovarišem lasje jezili in so se v jednomer ozirali, da li ustopi vsaki hip kakov ovađub. Seveda niso govorili ničesar protizakonitega, ampak Rajkovi govori so izvirali naravnost iz kipečega rodoljubja in užaljene duše zaradi tolikih nedolžno prebitih krivic.

Nesreča je hotela, da se je nahajal v „zvezi“ izdajica, ki je točno poročal v nasprotni tabor o vsem, kar se je govorilo.

Te izdajice h kratu ni bilo več v zvezo in necega večera se je zgodilo, kar so slutili vsi. Stojan in Rajko sta se izprehajala v lepi mesečni noči zunaj mesta in se pogovarjala o narodnih rečeh. H kratu se jima je približal nekdo od zadej in hipoma je zasadił Rajku ostrino v leve prsi in zbežal je, pustivši nož v rani. Rajko se je zgrudil in v nekoliko minutah izdahnil svojo dušo. Vendar je bil še toliko pri zavesti, da je podal prijatelju roko in ga zarotil, da ga maščne, da dela zvesto za ubogi rod svoj po načrtih, kakor so se razvijali v skrivnih pogovorih. Zarotil ga je umira joči, da maščne i rod svoj!

„A ne krvavo bodi maščevanje, marveč sulica, duha bodi ki naj stre sovražnika!“ Take so bile besede umirajočega prijatelja in Stojan je prisegel ob krvaveči rani prijatelja, dvignivši svoje prste proti jasnemu nebu! Prisegel mu je tudi, da bode prihajal na gomilo poročat mu vsikdar o uspehih svojega delovanja. — — —

In zvesto izpolnjuje dano obljubo prijatelj Stojan. In tako je prišel zopet k gomili Rajkovi; prišel mu povedat o vsem, ker je dosegel v prosepah stvari, kateri je posvetil svoje življenje in kateri je žrtvoval svoje Rajko. In ko mu take šepete notri v globočino groba, se mu zopet dozdeva, da radostno pritruje prijatelj in njegove mrtve ustnice dihaio skrivnostnim šepetom „hvalo!“

Dolgo je pri njem na gomili, luna se je skrila za črne ciprese in gost mrak je legel na grobove. Duri pokopališča so že davno zaprta, a Stojan se je slednjič dvignil kakor senca in v trenutku je prekoračil obzidje. Vrh zida se je ozrl še jedenkrat na gomilo, še jedenkrat dvignil roko in v nočni hlad so odmevale besede:

„Rajko, — prisegam!“

Najnovejše vesti.

Dunaj 30. Izjava podpredsednika Abrahama ob zaključku včerajšnje seje o vzrokih odstopa predsednika Kathreina, se je glasila: Dr. Kathrein je nenadoma obolet v poslađanem zaseđanju. Splošni vzrok njegovi boleznii je bila skrb in žalost, da ne more ničesar izvesti v tej zbornici. Misel, da ne more ničesar storiti s tem poslovnim redom, ga je delala nekako obupanega. Predlog posl. Javorkega za obdrževanje večernih sej za razpravo o provizoriju, je bil popolnoma nepoznan dru Kathreinu. Rečenega predloga ni bilo še, ko je odstopil dr. Kathrein.

Budimpešta 30. Njeg. Veličanstvo cesar je daroval iz svojih zasebnih sredstev 4000 gld. za uboge in bedne v Budimpešti, in 800 gld. za Gddôlôb. Vel čanstvi odpotujeti na Dunaj ob 1. uri popoldne.

Atene 30. Proračun izdatkov je baje proračunan na 65 milijonov. Razli ne stroke uprave so do bile naloz. nai skrajno izdatke.

Za slabotne
bolohave valed pomanjkanja krvi na živcih, blede in slabotne otroke; izvrstnega okusa in preiskuenega učinka je **železnato vino lekarja Piccolija v Ljubljani.**
(Dunajska cesta)
priporočeno od mnogih zdravnikov. — Polliteraka steklenica veĳja 1 gld., pet polliterakih steklenic 4 gld. 50 kr.

Pouk na glasovirju

Učenka nekega odličnega profesorja bi poučevala začetnike v igri na glasovirju, bodisi po zasebnih stanovanjih, ali pa na lastnem domu.

Povprašati je na uredništvu tega lista.

Domača slovenska gostilna FRANA VALETIČA v ulici Solitario št. 12.

Podpisani priporoča se slav. občinstvu za obilen obisk ob vsaki priliki. Toči vlpav-ska vina, bela in črna, po najnižjih cenah. Kuhinja je preskrbljena vedno z jedačami. Postreže se tudi pristnim brinjovcem, tropinovcem in slivovcem itd.

Udani **Fran Valetič.**

V Barkovljah

toči podpisani **VINO**
domače belo (prosekar) po 48 nvč.
„**črno** (Martelančevo) „ 44 „
dalmatinsko „ 36 „
ter se uljudno priporoča **Regent.**

Davno skušeno dihot. kosmet
sredstvo (za naribanje) za oja-
čenje in krepljenje žil in kit
človeškega telesa.

Kwizde fluid

Znamka kača (fluid za touriste)
Rabljen z vspehom od touristov, kole-
narjev in jezdecov za ojačenje in okrep-
ljenje po daljnjih potih.
Cena 1/2 steklenice 1 gl., 1/2 stek. 60 nč
Dobiva se pristen v vseh lekarnah.
Glavna zalozna: G
Okrožna-lekarna,
Korneuburg pri Dunaju.

Zdravljenje krvi

Čaj „Tlaščeril ovet“ (Milleflor).

Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slu-
čajem, če poče v želođu, kakor proti slabomu
prohavljanju in hemoroidam. Jeden omot za oz-
dravljanje, stoji 50 nč, ter se dobiva v odlikovani
lekarni

PRAXMARER „Al due Mori“ Trst, veliki trg.

Slovenci in Slovenke!

spominjajte se

o vsaki priliki naše prekoristne družbe

sv. Cirila in Metoda

Svoji k svojim!

**To Vam bodi geslo v gospo-
darskem življenju!**

PROČ S PETROLIJEM!
Razsvetljajte s plinovo žarečo lučjo na špirit „Triumf“, jedino žarečo lučjo, katere gori brez privoda plina.
Plinova žareča luč na špirit „TRIUMF“ sveti kakor električna, uporabi se na vsaki svetilki na petrolej ter je sposobna za velike in majhne prostore.
Za poulično razsvetljavo povečane in varne proti vetru, so občinam neobhodno potrebne. Gori navadnim špiritom in ne eksplodira.
Zaloga:
IVAN H. POHLY V TRSTU
Via Carintia 12.

Najmlajša velika novost!
Fotografični aparat „BL TZ“ gld. 1.90
katerem napravi lahko vsak v nekaterih minutah dovršene fotografije. Lahko in preprosto delo. Lahko umlji popis pridejan je vsakemu aparatu. Cena kompl. aparata všteti kemikalije v elegantni kaseti gl. 1.90 (zaboj 35 nč.) Večji aparat s objektivom in večimi pripravami gld. 3.—
Jedina glavna zaloga M. Rundbakin, Dunaj II. Taborstr. 35.

Saunig & Dekleva
V GORICI, v Nunski ulici št. 14-16.
Velika zaloga
šivalnih strojev in dvokoles
raznih sistemov kakor tudi iz bambusa.
Lastna mehanična delavnica za popraviljanje in nikljanje.

V „Narodnem domu“ v Celju
je oddati v najem še nekaj prav lepih prodajalnic za nizke najemnine. Prodajalnice leže zelo ugodno, ker so nasproti c. kr. davkarji in okrajnemu glavarstvu in ker sta v „Narodnem domu“ dva denarna zavoda, namreč „Posojilnica“ in „Južno štajerska hranilnica“ tako, da je tukaj vedno velik promet, posebno ker stoji „Narodni Dom“ ob ljubljanski drž. cesti, po kateri gre ves promet iz Savinjske doline. V „Nar. D.“ je tudi gostilna, čitalnica in zbirališče celjskih narodnih društev.
Pogoji se izvejo pri „Celjski posojilnici“, kamor naj se blagovole pošiljati tudi ponudbe.

Aite & Zadnik
TRST Via Nuova na vogalu via S. Lazzaro TRST
priporočata slavnemu slovenskemu občinstvu v mestu, okolici in na deželi bogato zalogo ma nifakturnega blaga. Dobiva se najnovejše blago za jesensko-zimsko sezono, za moške, ženske in deco. Bogat izbor vsakovrstnega perila, stofe, forštanja, fanele, volnenih in svilnatih rut najnovejše mode. Razne drobnarije črpe in vezanja v obilni meri. Dobivajo se tudi najnovejše stofe za moške obleke, haveloki, ovratniki in ovratnice. Za slovenska društva razni trakovi in stofe za zastave. Sprejemajo se naročnine za izvršitev moških oblek. Cene jako nizke. Uzorci na zahtevanje takoj. Pošiljatev poštne prosto.
Držeč se narodnega gesla: Svojim k svojim!
ostajeva udana Aite & Zadnik

Moji izdelki
so pripoznani kakor dobri in v ceno! Remont. iz niklja teče 23 ur, 3 gl. 60 nč. Remont. srobrn se zlatim obrezkom 6 gld. Budilnik-anker I vrste kl. sveti od gld. 1.60. — Regulatorji v orehovi omarici od 4 gld. 50 nč. naprej. Cenik se 500 slikami gratis in franko. Kar ne ugaja se zamenja ali vrne znesek.
Evg. Kerecker
tvornica žepnih ur, razpošiljalni obrt in liferant društva uradnikov za posestva.
Bregenz am Bodensee N. 479. — 2 leti garancije.

Varstvena znamka: SIRD.
LINEMENT. CAPSICI COMP.
iz Richterjeve lekarne v Pragi,
pripozi: no izvrstno, bolečine blažече mazilo, do-iva se po 40 nč., 70 nč. in 1 gld. po vseh le-
karnah. Zahteva naj se to
splošno priljubljeno domače sredstvo
vedno le v originalnih steklenicah z varstveno znamko
„sirdo“ iz Richterjeve lekarne tor vzame
previđnostno samo steklenice s to varstveno
znamko kakor originalni izdelek.
Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi.

Gabrijel Piccoli
lekarnar pri angelju
Ljubljani Dunajska cesta
— Najbolje priznanje —
na II. mejnar. farm. razstavi v Pragi 1896
London—Pariz—Ženeva 1892—1893.
Železnato vino
preizkušene, zanesljivega učinka, ima v sebi
lahko prebavljiv železnat preparat, kateri učin-
kuje pri slabotnih, na pomanjkanju krvi in na
živcih trpečih osebah, priporočljiv posebno
tudi za slabotne, blede otroke. III
Deset gramov tega preparata ima v sebi 25 miligramov železnatega kisleka in 10 miligramov izlečka iz skorje kineskega drevesa.
Lekarnar Piccoli v Ljubljani jamči za ozna-
čeno, zmeraj jednako se-
stavo, potrjeno po kemični razkrojni dr. H. Hagerja
v Frankobrodu na Odri in prof. Balt. Knapit-
scha, zapriseženega sodniškega kemika v Ljubljani
Steklenica imajoča pol litra valja 1 gld., 4 polliterske ste-
klenice 3 gld. 60 kr., franko s poštnino vred 4 gld.
Naročbe odpošiljajo se točno proti poštnem povzetju.

Zaloga pohištva
trdke **Alessandro Levi Minzi**
Trst, Via Riberge, 21 in Piazza Vecchia št. 2
Zaloga pohištva in tapetarij vseh slogov, lastnega iz-
delka. Bogato skladišče ogledal in vsakovrstnih slik. — Na
zahtevanje ilustriran cenik zastoj in franko. Naročeno
blago stavlja se parnik, ali na železniško postajo, ne da
bi za to računil stroške.

Ulica Donata šte. 9.
Mehanična delavnica
ustanovljena leta 1869
Petra Braido in sina
prevzema poprave šivalnih strojev in
koles in vseh mehaničnih del. Dela izvr-
šuje najnatančneje in po najnižjih cenah.
Prodaja tudi kolesa nova in obra-
bljena kakor tudi šivalne stroje.
Abonement za hranitev koles po 2 gl.
na mesec.
Ulica Donata šte. 9.

100 do 300 gld.
zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu v vsa-
kem kraju gotovo in pošteno, brez kapitala in ri-
zika z razpečevanjem zakonito dovoljenih državnih
papirjev in srečk. Ponudbe pod naslovom **Ludwig**
Oesterreicher VIII Deutschgasse 8, v Budimpešti.

Direktno iz Brna
svetovnoslovce radi elegantnega in reelnega sukna,
pošiljam po priznani nizkih cenah
blago za moške obleke in suknje,
angleške novosti, blago-loden, chevest itd. najpripro-
steje do najelegantnejega. Izvrstna zbirka vzorčev
gratis in franko vsakemu. Pošiljajte kakor uzorci.
Teoritiška zaloga sukna
S. pl. Braunek v Brnu (Brünn).

Vse stroje za poljedelstvo in vinogradstvo
CENE Z NOVA ZNIŽANE.
Stiskalnice za grozdje, diferencialna s se stava. Ta
ava stiskalnice ima največje pritiskujoče moč izmed
h rugih, kakoršnih - koli stiskalnic.
Stiskalnice za masline, hidravličke
iskalnice, brizgaljke proti peronosperi,
ermorelove sestave.
Te moje brizgaljke so znane kakor najboljše ter
najcenejše; avtomatične brizgaljke, tlačilnice s pripravo
za tlačiti jagode, stiskalnice za seno, triere itd. v naj-
boljšem proizvodstvu.
Ig. Heller, Dunaj
Cenike in spričevala zastoj!
Iščem zastopnikov! — Čuvati se je ponarejanj!
II, Praterstrasse 49.

Kdor želi kupiti
slamorenico, mlatilnico, gepelj,
trieur ali sploh kak potreben in
koristen kmetijski stroj,
naj zahteva prvi slovenski cenik naj
novejših strojev od prva in jedine slov-
zaloge kmetijskih strojev na Goriškem.
Franjo Babnika v Gorici
(začasno Via Fornica 12.)
Zastopnik slovenskega
trgovskega društva
v Trstu
15 popravila
30 dneva
THE HORSE MANUFACTURING COMPANY.
7, Red Lion Court, London, E.C.
na ga gotuje obaj
cau sezuranu

Tiskarna Gutenberg
tiskalnik ces. kralj. universitetne tiskarne „Styria“
13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13
TOVARNA ZA OBRTE IN CONTO - KNJIGE
zistem „Patent Workmann Chicago“
Raztirni zavod — Knjigovestvo.
priporočuje se za prijazne naročbe se zadržim primernih cen in točne postrežbe.
Izdolovanje vsakovrstnih tiskovin kakor: članikov, rokovnikov v vsakem obsežju, brošur, plakatov
cenikov, računov, memorandumov, okrožnic, papirja za liste in zavitkov z napisom, naslovnih listkov
jedlinih list, pavabil itd. itd. — Bogata zaloga glavnih, Conto-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Fakture
Debitoren, Creditorov, Cassa-knjig, Strazza, Memoriale, Journalov, Prima-note, odpravnih, menjilnih
časozapadnih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potem raztirnega (črtanega
papirja, Conto-Corrent, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje, skledic iz
cinka za kopiranje itd.
Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika
Trst, Via delle Acque 5 — **ARNOLDO COEN** — Via delle Acque 5 Trst